Col·lecció Aladroc

Text: Joan Antoni Montoya i Manuel Garcia
Il·lustracions: Isabel Escandell

La Moreneta del Castell

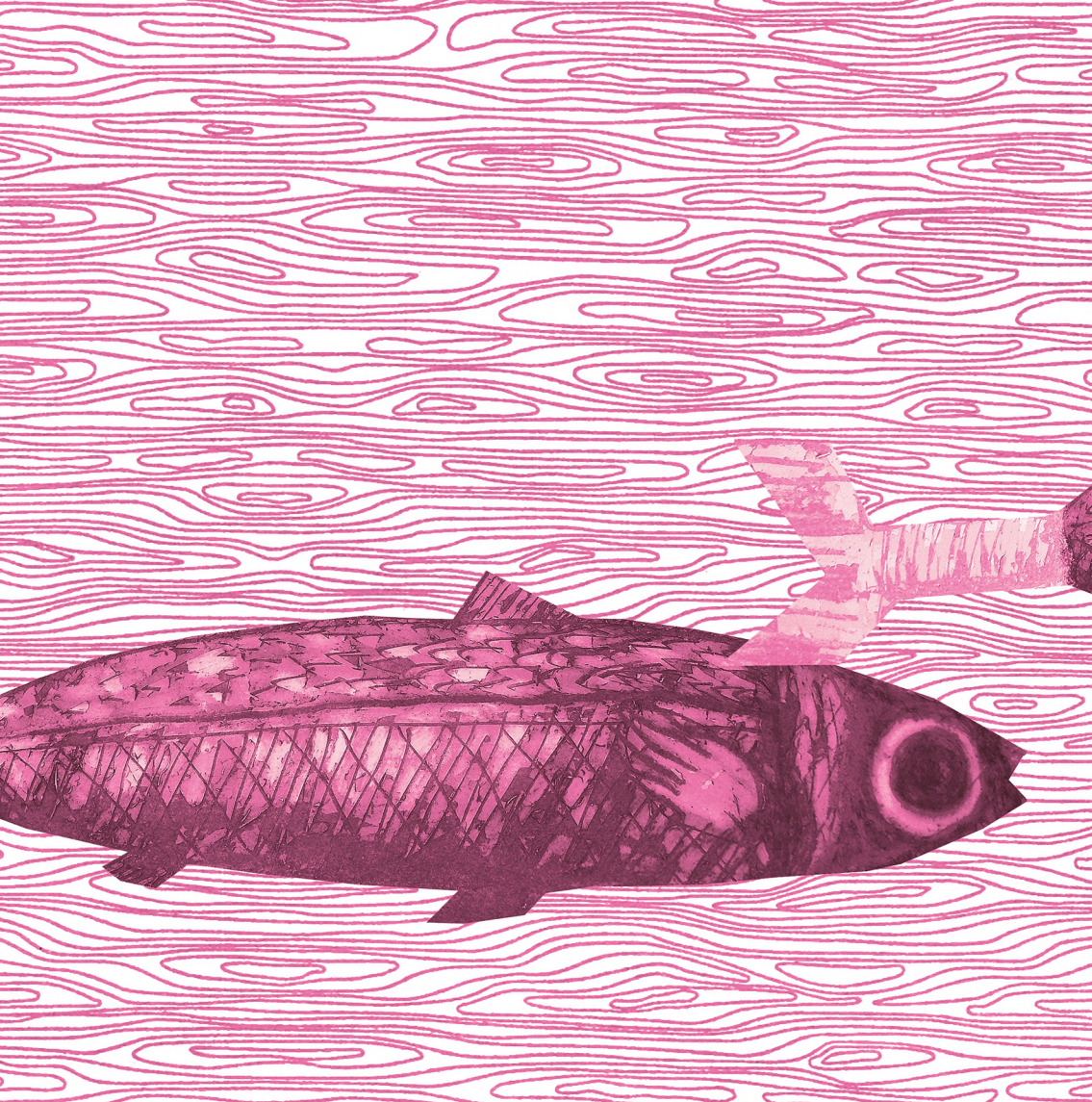

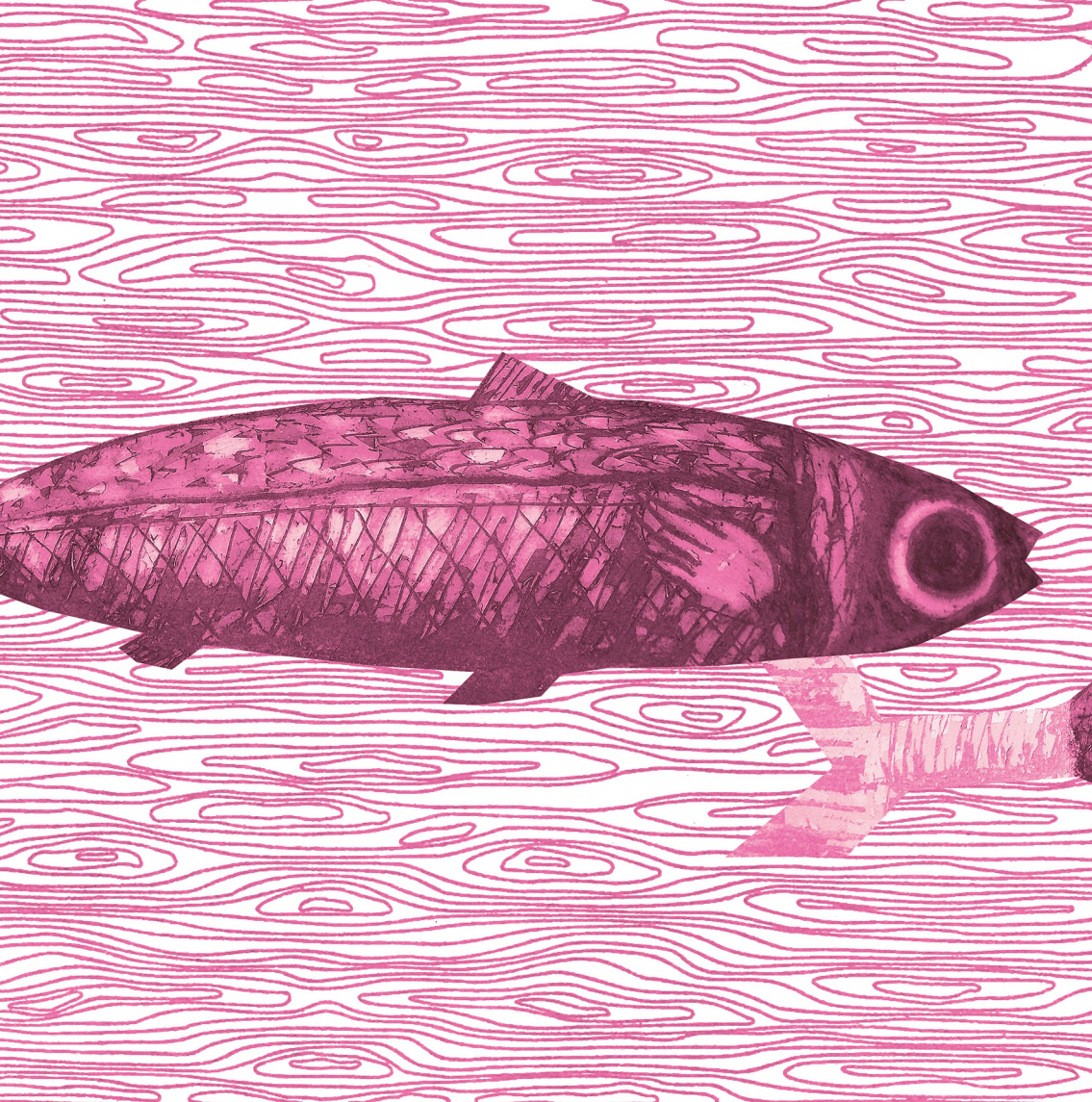

Col·lecció Aladroc

© del text: Joan Antoni Montoya i Manuel Garcia
© de les il·lustracions: Isabel Escandell
© d'aquesta edició: Institut Alacantí de Cultura Juan Gil-Albert

Direcció, disseny i maquetació: Joan Borja
Coordinació tècnica: Lorena Bernabeu
Disseny del logo i de les guardes: Aurelio Ayela

Primera edició, juny de 2017
Depòsit legal: A 354-2017
ISBN: 978-84-7784-741-0
Imprimeix: Grafilur, SA

Un matí d'estiu, quatre xiquets que estaven avorrits de jugar al parc del Ravonis, van decidir agafar les bicicletes i anar-se'n d'excursió al Castell. Malena, la més valenta del grup, els va proposar de jugar a ser arqueòlegs perquè acabava de trobar un tros de ceràmica antiga a la Font dels Tres Amics.

—Veniu, veniu. Mireu què he trobat! Ho llavaré a la font.

Pere, Felip i Roc, els seus amics, estaven rentant-se la cara i els braços a les aixetes de la font, per la gran calorada que els havia produït pujar al Castell amb bicicleta.

—És blava! —va exclamar Roc.

—Com la que vam veure al museu arqueològic, quan vam estar amb la classe —afirmà Felip.

—Segur que és antiga. Dels moros, com a mínim —suggerí Pere.

—Per què no pugem dalt i en busquem més trossos? —va proposar Malena.

Els xiquets, entusiasmats per poder jugar a ser els nous Indiana Jones, es van aproximar a la muralla per la Torre Triangular. Un home major, que estava passejant, els va dir:
—Què feu per aquí, cavant? Només trobareu ossos d'animals mig desfets.
—Estem excavant. Volem trobar ceràmica dels moros. Ja n'hem trobat un trosset: mire! —va dir Malena.
—Caram! I on l'heu trobat?
—A la font —van contestar els xics al mateix temps.
—Aneu amb compte, no siga cas que, cavant, cavant, caiga la torre. He he he!

—La torre no pot caure tan fàcil —respongué Roc. El mestre ens va contar que és feta de pedra i que té més de set-cents anys. I si no ha caigut ja...
—Sabeu moltes coses, vosaltres, eh? I sabíeu que la Torre de Quatre Picos és encara més antiga.
—Sí. I que no és feta tota de pedra. Per això està mig enderrocada —respongué Felip.
—I que la Torre de Quatre és mora, i la de Tres, cristiana —afirmà Pere.
—Però el Santuari és més modern —va dir Malena.
—Sí que sabeu coses, sí. Però sabíeu que, abans del Santuari, hi havia una ermita més xicoteta i molt antiga.
—No. On estava?

L'ancià, que, passejant, els havia portat fins el jardinet que ocupa el solar de l'antiga ermita, els explicava que en aquella lloma plana, al costat de la serra de la Mola, hi havia un antic poblet a l'empara del Castell. I que precisament allí és on van trobar la imatge de Santa Maria Magdalena.

—Vosté sap com van trobar la Santa? —va preguntar Pere.

—Per favor, per favor, per favor. Ens ho pot contar? —va insistir Malena, que volia conéixer més coses de la Santa, de la qual portava el nom (com, durant molts anys, l'han portat moltes dones de Novelda).

—He, he, he. Puc contar-vos una història que em contava el meu iaio. Veniu ací, a l'ombra del Santuari, al costat de l'aljub.

RECINTO SA

»Fa prop de vuit-cents anys, allà pels anys en què el rei Jaume va poblar aquestes terres, abans propietat dels moros, molt abans que es construïra la Torre dels Tres Picos, es va alçar una ermita perquè la gent del rei poguera resar. I la van dedicar a la Magdalena, perquè un soldat del rei portava una imatge de la Santa i sentien que els havia protegit tot el camí. Teniu en compte que amb el rei venien soldats i gent de totes les seues terres: occitans, aragonesos, catalans. Diuen que aquest soldat venia de Montpeller, el poble on va nàixer el rei Jaume.

—I per què un soldat?
—Perquè els soldats tenien por a morir en batalla i resaven molt. Per això portaven imatges de sants, xicotetes, no molt grans, sempre menudes, per poder transportar-les a lloms de les cavalcadures. Que vosaltres no coneixeu la llegenda de la Magdalena?
—No. Mai no ens l'han contada —digué Roc, una mica enutjat—. Com que els nostres iaios sempre estan de viatge amb l'Imserso, no tenen temps de contar-nos històries.
—I els nostres pares no en saben de tan antigues —digué Felip.
—Voleu conéixer-la també?
—Sí, sí. Conte, conte —va dir Malena, molt interessada.

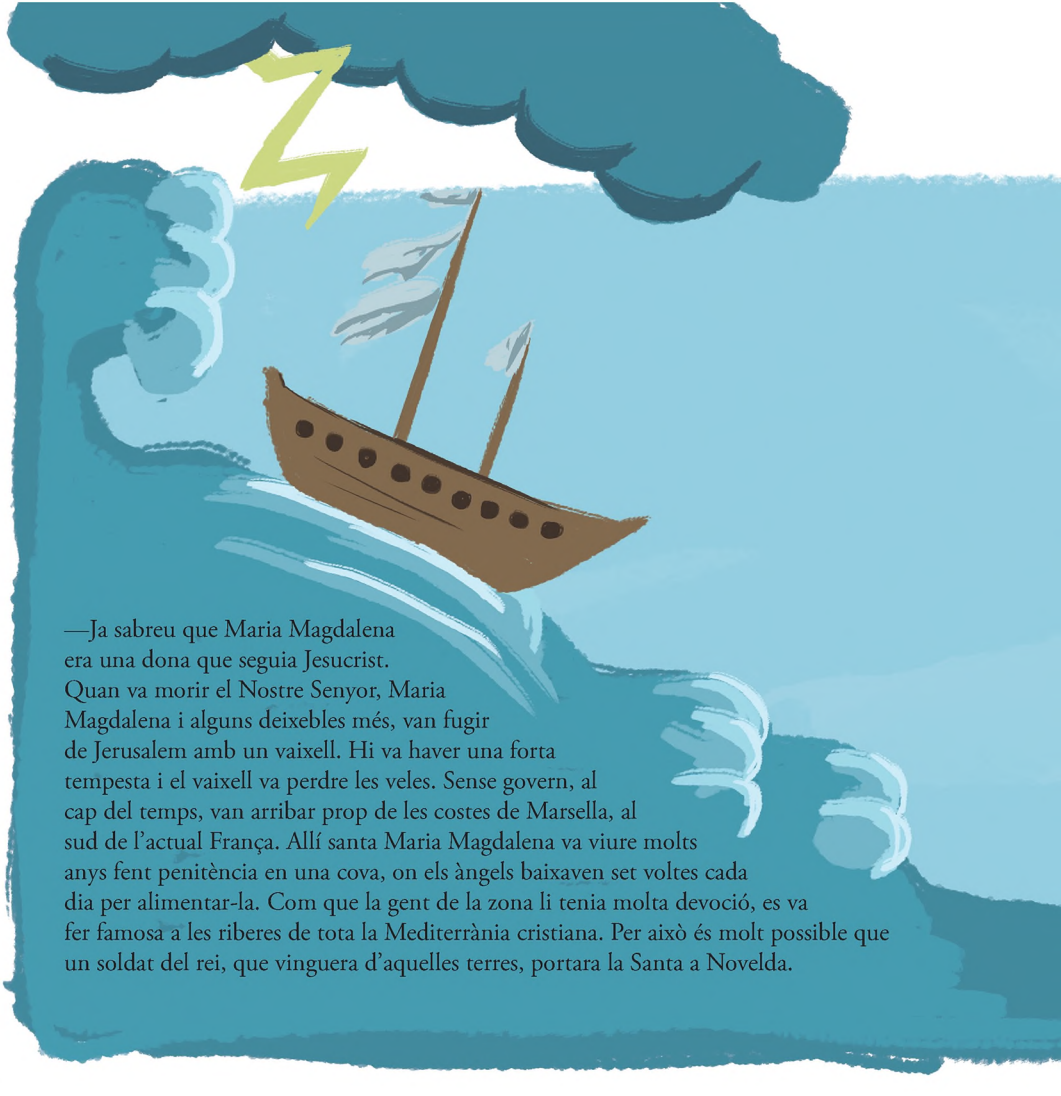

—Ja sabreu que Maria Magdalena era una dona que seguia Jesucrist. Quan va morir el Nostre Senyor, Maria Magdalena i alguns deixebles més, van fugir de Jerusalem amb un vaixell. Hi va haver una forta tempesta i el vaixell va perdre les veles. Sense govern, al cap del temps, van arribar prop de les costes de Marsella, al sud de l'actual França. Allí santa Maria Magdalena va viure molts anys fent penitència en una cova, on els àngels baixaven set voltes cada dia per alimentar-la. Com que la gent de la zona li tenia molta devoció, es va fer famosa a les riberes de tota la Mediterrània cristiana. Per això és molt possible que un soldat del rei, que vinguera d'aquelles terres, portara la Santa a Novelda.

—I si la Santa està al Santuari, aquí, al Castell... Per què la baixem a peu a Novelda cada any? —pregunta Pere.

—Bona pregunta! L'any passat, precisament, es va celebrar el 150 aniversari de la Baixada de la Santa. És una de les tradicions més importants de Novelda, per no dir la més important. Tots els novelders i novelderes volen estar al seu poble eixe dia, encara que visquen molt lluny d'aquí: per poder acompanyar la Santa en el seu camí cap al poble. Les persones majors, els malalts que ja no tenen força per a pujar al Castell, poden, durant els dies que la Santa està a Novelda, visitar-la tot el temps que vulguen a l'església de Sant Pere.

—Jo he vist gent que la baixa descalça —va dir Roc.

—És perquè fan promesa. Són favors que han demanat a la Santa per a algun familiar que tenien malalt o per a ells mateixos, i que, com senten que la Magdalena els ha ajudat, fan este sacrifici per demostrar-li agraïment.

—I la baixen sempre en festes? —preguntà Felip.
—Home, clar! Si les festes es fan en honor a Santa Maria Magdalena! La baixem el dia 20 de juliol i està a l'església de Sant Pere fins al primer dilluns d'agost, quan de bon matí, a la fresqueta, la tornem al Santuari.
—I per què li diuen la Moreneta del Castell? —inquirí Malena.
—Perquè la seua imatge, per tradició, sempre ha exhibit un bon color de pell i una gran cabellera morena. Com que la figura, a Novelda, sempre ha sigut menuda, per això li diem la Moreneta del Castell, que és sa casa tot l'any, des de fa segles i segles.

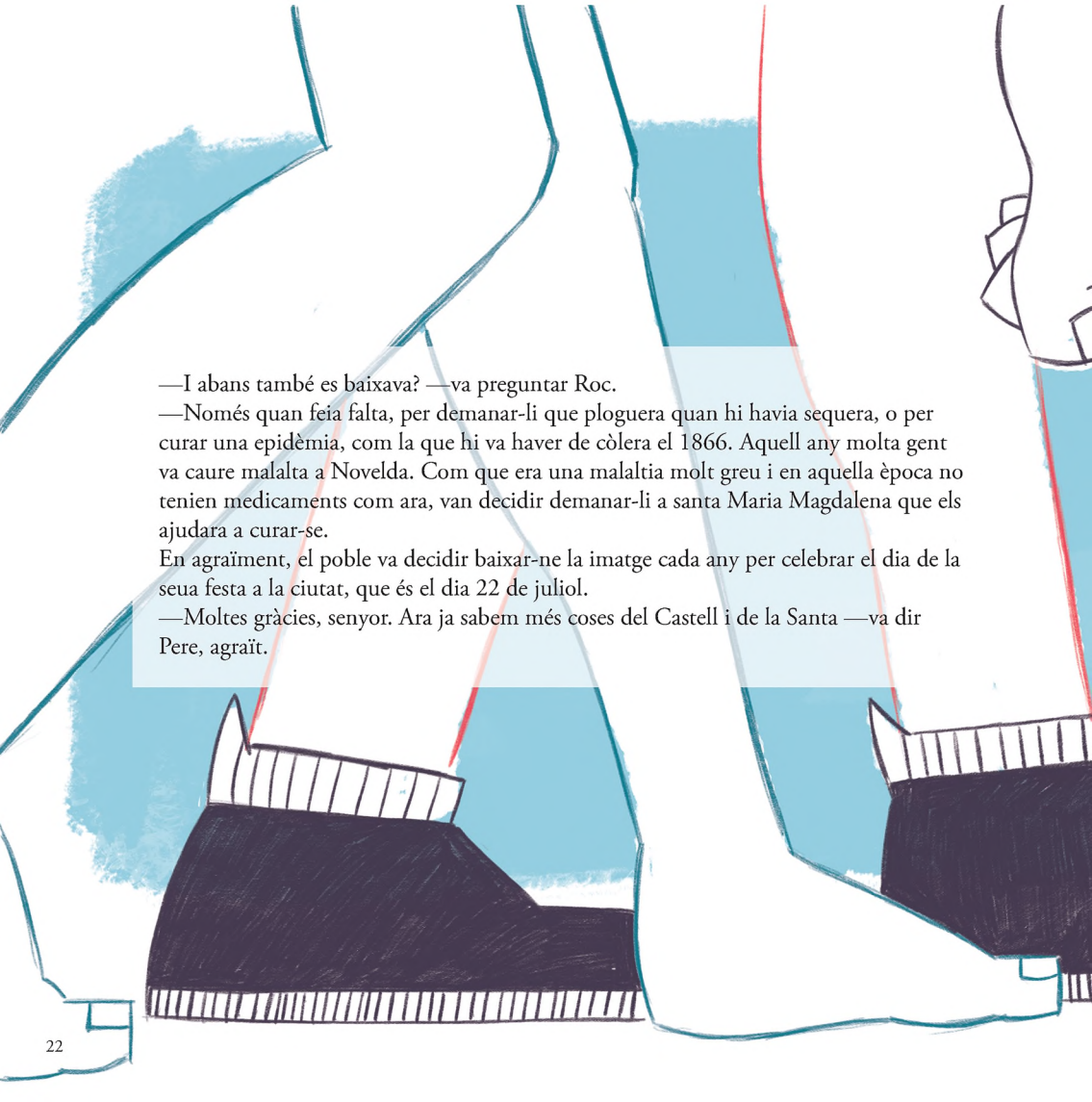

—I abans també es baixava? —va preguntar Roc.
—Només quan feia falta, per demanar-li que ploguera quan hi havia sequera, o per curar una epidèmia, com la que hi va haver de còlera el 1866. Aquell any molta gent va caure malalta a Novelda. Com que era una malaltia molt greu i en aquella època no tenien medicaments com ara, van decidir demanar-li a santa Maria Magdalena que els ajudara a curar-se.
En agraïment, el poble va decidir baixar-ne la imatge cada any per celebrar el dia de la seua festa a la ciutat, que és el dia 22 de juliol.
—Moltes gràcies, senyor. Ara ja sabem més coses del Castell i de la Santa —va dir Pere, agraït.

Com que començava a fer molta calor i s'apropava l'hora de dinar, els xiquets es van oblidar de l'arqueologia i van decidir tornar a casa.
Malena, a les tres o quatre pedalades, va parar la bicicleta i es va girar per fer-li una última pregunta a l'home gran.
—Com li diuen a vosté?
—A mi, Jaume.
—Ah! Com al rei!

Els quatre amics, després de tornar a donar-li les gràcies a Jaume, i de fer-li adéu amb la mà, van eixir amb les seues bicicletes, costera avall, quasi volant com les oronetes de l'estiu.

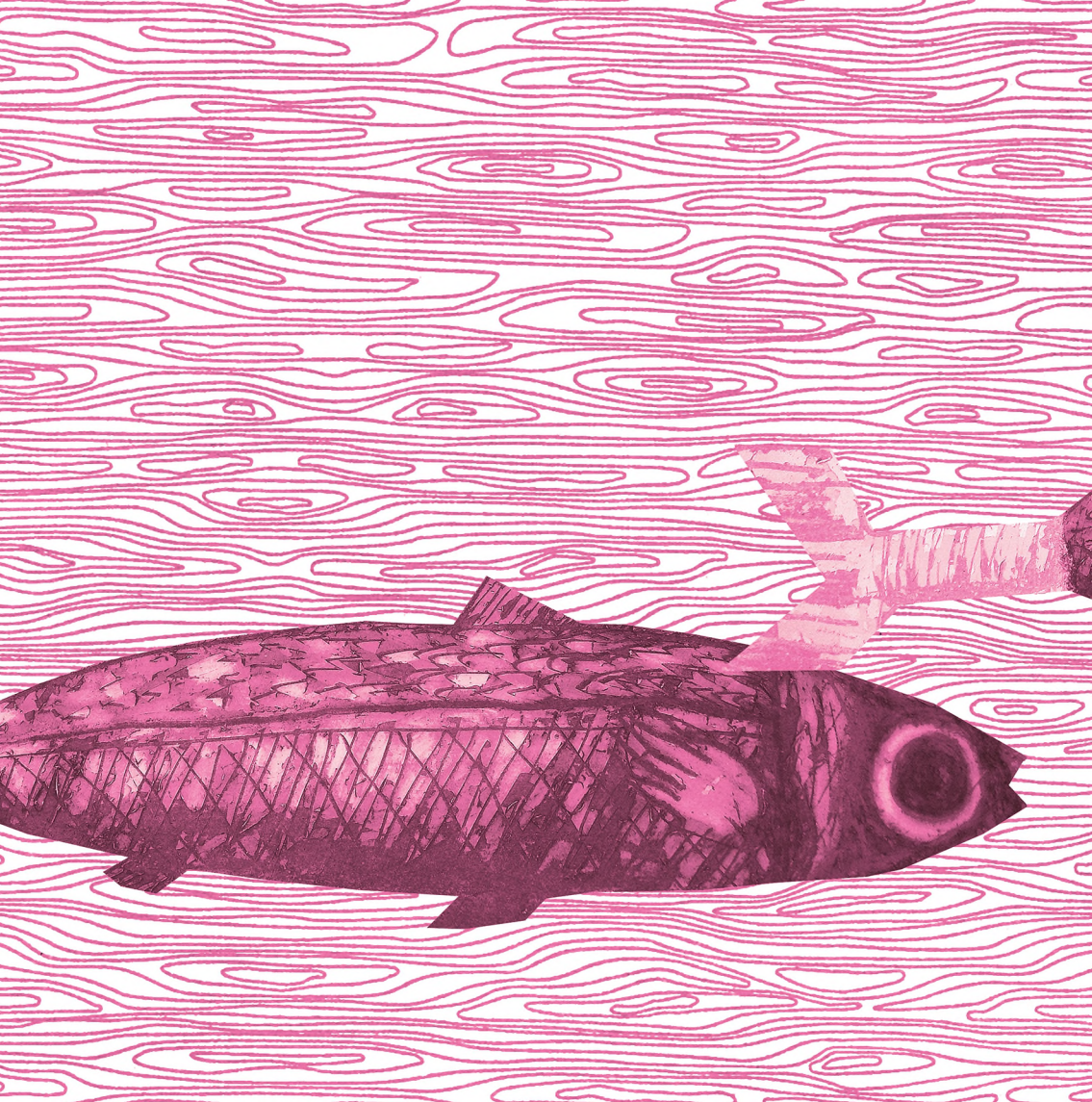

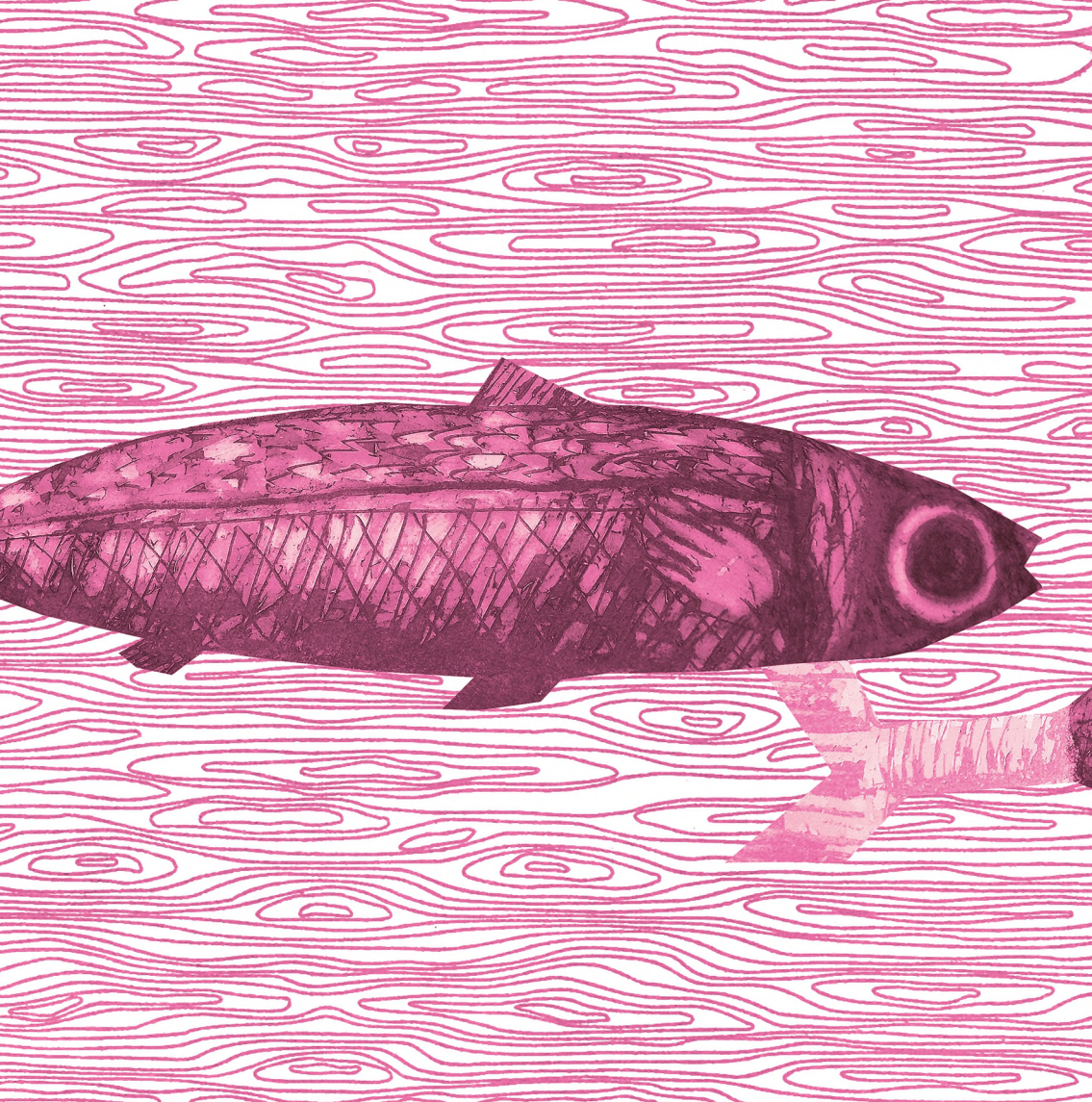

INSTITUT ALACANTÍ DE CULTURA Juan Gil-Albert

GOVERN PROVINCIAL ALACANT La Diputació pròxima

9 788477 847410